

MALİ SOSYOLOJİ

YÖNTEM, TARİH, TEORİ, YENİ YOLLAR

Ceyhun Gürkan

Bu kitabın yayın hakkı SİYASAL KİTABEVİ'ne aittir. Yayınevinin ve yayınlayıcısının yazılı izni alınmaksızın kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopyalanamaz, çoğaltılamaz ve yayınlanamaz.

MALİ SOSYOLOJİ
YÖNTEM, TARİH, TEORİ, YENİ YOLLAR

Ceyhun Gürkan

Editör: Ertan Akkaş

Kapak ve Sayfa Düzeni: Buse Dilara Dirim

©Siyasal Kitabevi Tüm Hakları Saklıdır.

2024 Şubat, Ankara

ISBN No: 978-625-6586-12-3

Siyasal Kitabevi-Ünal Sevindik

Yayıncı Sertifika No: 14016

Şehit Adem Yavuz Sok. Hitit Apt. 14/1

Kızılay-Ankara

Tel: 0(312) 419 97 81 pbx

Faks: 0(312) 419 16 11

Baskı:

Dedemat Matbaacılık

Sertifika No: 70086

Melih Gökçek Bulvarı 1447 Cadde No: 37

İvedik Organize Sanayi Yenimahalle-Ankara

Tel: 0507 932 59 30

Dağıtım:

Siyasal Kitabevi

Şehit Adem Yavuz Sok. Hitit Apt. 14/1

Kızılay/Ankara

Tel: 0(312) 419 97 81 pbx

Faks: 0(312) 419 16 11

e-posta: info@siyasalkitap.com

<http://www.siyasalkitap.com>

MALİ SOSYOLOJİ

YÖNTEM, TARİH, TEORİ, YENİ YOLLAR

Ceyhun Gürkan, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Maliye Bölümü ğretim üyesidir. Lisans eğitimini aynı niversitenin İktisat Bölümünde tamamladı. Yüksek lisans ve doktora derecelerini sırasıyla Orta Doęu Teknik Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Politikası Çalışmaları ve Sosyoloji Anabilim Dalından aldı. Goethe Üniversitesi (Frankfurt a.M.) Sosyoloji Bölümünde doktora sonrasında çalışmalarda bulundu. İktisadi düşünce tarihi, kamu maliyesi, politik iktisat, iktisat sosyolojisi ve felsefesi, sosyal teori ve felsefe -özellikle son zamanlarda yönetimsellik- alanlarında çalışmalar yürütmektedir. Bu alanların kapsamında iktisat ve maliye teorilerini disiplinlerarası perspektiften incelemektedir.

Ankara
Kasım 2023

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	7
1- EKONOMİ POLİTİK OLARAK KAMU MALİYESİ: KAVRAMSAL VE YÖNTEMBİLİMSEL BİR İNCELEME.....	13
1.1. Marx'ın Yöntemi ve Kamu Maliyesinin Tanımı.....	15
1.2. Kamu Maliyesinin 'Kamu'su	21
1.3. Kamu Maliyesi ve Eleştirel Politik Yaklaşım.....	29
1.4. Kamu Maliyesinin Tarihsel Somutluğu.....	35
2- MODERN KAMU MALİYESİNİN OLUŞUMU: MALİYE TARİHİNE ALTERNATİF KURAMSAL YAKLAŞIMLAR	41
2.1. Joseph A. Schumpeter ve Rudolf Goldscheid: Kapitalizm, Vergi Devletinin Krizi ve Mali Sistem.....	43
2.2. Norbert Elias: 'Uygarlık Süreci'nde Maliye Tarihi.....	49
2.3. Charles Tilly: Sermaye, Zor ve Kamu Maliyesi Arasındaki Tarihsel İlişki.....	52
2.4. Henri Pirenne: Ticaretin ve Kentin Maliye Tarihindeki Önemi.....	55
2.5. Jacques Ellul ve James C. Scott: Teknik Olarak Kamu Maliyesi	58
2.6. Karl Marx: Kapitalizmin Tarihsel Oluşumunda İlk Birikimin Aracı Olarak Kamu Maliyesi.....	62
3- KAMERALİZM: MODERN YÖNETİM VE MALİYE DÜŞÜNCESİNİN DOĞUŞU VE GELİŞİMİ	71
3.1. Tanımsal Özellikler	73
3.2. Almanya'nın Özgüllüğünde İyi Düzenin Siyaseti ve Kameralizm.....	78
3.3. Seküler Bir Pastoral İktidar Modeli Olarak Kameralizm	85
3.4. Akademik Kameralizm Dönemi	88
3.5. Kameralizm Çağı Biterken	91
4- MODERN MALİYE TEORİSİNİN KLASİK KÖKENLERİ: İBNİ HALDUN'DAN POST-KAMERALİZME MALİ DÜŞÜNCE.....	101
4.1. Klasik Sosyal ve Siyasal Teoride Maliye Düşüncesinin Temel Özellikleri....	104
4.2. İbni Haldun'un Sosyolojik Maliyesi ve Modern Maliye Teorisi Açısından Önemi ve Yorumu	107
4.3. Kameralizmden Post-Kameralizme Maliye Teorisi.....	119

5- DAVID HUME'UN İKTİSADİ, SİYASAL VE FELSEFİ DÜŞÜNCESİNDE VERGİLER VE DEVLET BORCU	129
5.1. Hume'un İktisadi ve Maliye Düşüncesinin Kuramsal ve Felsefi Çerçevesi.....	132
5.2. İktisadi ve Sosyo-Politik bir Kurum Olarak Vergi	142
5.3. Liberal ve Ticari Toplumun Krizi: Devlet Borcu	148
6- MALİYE TEORİSİNDE KLASİKTE NEOKLASİĞE GEÇİŞ: YÖNETİMSELLİK PERSPEKTİFİNDEN BİR ANALİZ.....	161
6.1. Maliye Teorisinde Keynes'in Etkisi ve Dönemlendirme Sorunu.....	161
6.2. Klasik Politik İktisattan Neoklasik İktisada Maliye Teorisinde Dönüşüm ...	168
6.3. Kamu Maliyesinin Liberal ve Neoliberal Yönetimselliği	176
7- FOUCAULT'DA NEOLİBERAL YÖNETİMSELLİĞİN TARİHSEL BOŞLUKLARI: ERKEN NEOKLASİK İKTİSAT VE KAMUSAL SEÇİM TEORİSİ.....	189
7.1. Neoliberal Yönetimselliğin Neoklasik İktisattaki Temelleri	193
7.2. Liberal Yönetimselliğin ve Neoklasik İktisadın Krizi: Keynesyen ve Neoliberal Yönetimselliğin Doğuşu.....	199
7.3. Kamusal Seçim Teorisinin Neoliberal Yönetimselliği.....	202
8- KEMER SIKMANIN ELEŞTİREL BİR POLİTİK SOSYOLOJİSİ	211
8.1. Kemer Sıkmanın Neoliberal Bağlamı.....	214
8.2. Kemer Sıkmanın Biyopolitikası Olarak <i>Pharmakon</i>	219
8.3. <i>Pharmakon</i> , 'Halkın Çözülüşü' ve Kurban	223
9- MALİYE TEORİSİNDE VE POLİTİKASINDA GÜNCEL ELEŞTİREL YAKLAŞIMLAR	229
9.1. Yeni Mali Sosyoloji ve Maliye Teorisine Katkıları	230
9.2. Post-Keynesyen Teori: Anaakım İktisat Teorisi Eleştirisi, Keynes'i Yeniden Düşünmek ve Neoliberal Maliye Politikası Eleştirisi	240
9.3. Devletin Mali Krizinin Yeni Eleştirel Politik İktisadına Doğru	247
KAYNAKLAR	251

SUNUŞ

Modern bilimin bugün kabul edilmiş ölçütlerinden biri disiplinlerarasılıktır. Sosyal bilimlerde de disiplinlerarası bir yapıya ya da yönelime sahip olmak doğru bilim pratiği için gerekli özelliklerden biri olarak yaygın kabul görmektedir. Bu güncel eğilim, sosyal bilim disiplinlerini birbirleriyle etkileşime iterek, kendi alanı içinde uzmanlık bilgisi formunda gelişen bilim dallarını değişime zorlamaktadır. Disiplinlerarası bakışa yönelik bu yükselen eğilimin ardında bulunan önemli bir neden, toplumsal sorunların hem çeşitlenmesi hem de küreselleşmesidir. Bu sorunların tanınması ve anlaşılması, çoğul bakı noktalarına sahip ortak bir akıl etrafında görüşülüp sorunlara çözümler üretilmesi gereği, sosyal bilim disiplinleri arasında iletişimi zorunlu kılmaktadır. Bir taraftan iktisadi, siyasal, kültürel değişimlerin ve krizlerin aynı zamanda doğa, iklim ve çevre dönüşümleri ve krizleriyle iç içe geçmesi, diğer taraftan teknolojik gelişmelerin toplumsal hayat üzerindeki güçlü etkileri, sosyal bilimlere aynı zamanda temel doğa bilimleri ve özellikle bilim-teknoloji çalışmaları kapsamında uygulamalı bilim dallarına doğru temasını genişletme motivasyonu, hatta zorunluluğu yaratmaktadır. Bu motivasyon ve önemli bir yönüyle çağın zorunluluğu karşısında disiplinlerarası yönelim, artık yalnızca iki disiplinin bir araya gelerek kavramsal ve yöntemsel olarak birbirlerini beslemesinin ötesine geçmektedir. Bu etkileşimdeki disiplinlerin birinin diğeri üzerinde daha fazla etkide bulunmasıyla disiplinlerarası temasın yine bir disiplinler bilgi sorununa dönme potansiyeli de sözkonusudur. Oysa, hem ulusal ve küresel düzeyde bireylerarası çeşitlenen etkileşimler ve ilişkiler çoğaldıkça hem toplumsal yaşamın doğa ve teknoloji ile artan karmaşık ilişkisi ve sorun dünyası daha kompleks hale geldikçe, sosyal bilimlerdeki disiplinlerarasılık, kendi aralarında da rekabete dönebilen salt iki disiplin arasındaki etkileşim kapsamından çıkararak, bütünsel/holistik perspektifi genişleten, disiplinler bakışı ve bilgi formunu her yönüyle sorgulayıp aşmaya çalışan disiplin-ötesi (*transdisciplinary*) bir rotaya yönelmektedir. Bu bakımdan, sosyal bilimler, özellikle temel bilimlerle ve bilim-teknoloji çalışmaları kapsamındaki uygulamalı bilimlerle, disiplinlerarası çoğul temasını daha da güçlendirme arayışındadır. 20. yüzyılın başında iktisatçı ve sosyolog Thorstein Veblen'in (1898) doğru sosyal bilim için Darwingil evrimci biyolojiye işaret etmesi gibi, bugün de sosyal bilimlerin disiplinlerarası yönelimi için salt iki disiplin arasındaki etkileşimin ötesinde çok-disiplinlilik ve disiplinler-ötesi yaklaşım daha fazla önemsen-

mektedir. Diğere bir deyişle, yine sınırlar korunarak ya da yeni sınırlar yaratacak şekilde disiplinler *arasında* kurulan bağlar yerine, *çoğulluğu (pluralism)* ve sınırların *ötesini* hedefleyen, böylelikle araştırmayı, düşünceyi ve dili sürekli genişleten eğilim artık daha fazla önemli bulunmaktadır.

Genelde bilim, özelde sosyal bilim dünyasındaki bu gelişmeler karşısında disiplinler araştırma gündemlerini, teorik sorunsallarını, bilimsel yöntemlerini, araştırma tekniklerini ve kavramsal çerçevelerini sürekli gözden geçirerek genişletme eğilimindedirler. Sosyal bilimlerde içinde kamu maliyesi, diğere komşu disiplinler ile karşılaştırıldığında, bu modern çağın zorunlu yönelimine en az sahip disiplin olarak görünmektedir. Üstelik, en yakın komşu disiplin, iktisadın belirli bir kanadının, yani neoklasik iktisadın, etkisi altında çağın disiplinlerarası yönelimlerinden giderek daha fazla uzaklaşıp, kendi içinde teknik bir uzmanlık bilgisi olarak devlete ait bir 'yönetim sanatı' (*art of government*) olarak sınırlarını daraltmıştır. İktisadın disiplinlerarası yönelimlerinin iktisada ve kamu maliyesine taşınması, yine diğere sosyal bilim disiplinleri (sosyoloji, siyaset bilimi, hukuk, coğrafya, arkeoloji, antropoloji, tarih, vd) neoklasik iktisadın konu ve yöntem alanı içinde belirlenmesi ve biçimlenmesiyle el ele gitmiştir. 'İktisat emperyalizmi' (*economics imperialism*) olarak bilinen bu tutum, kamu maliyesi disiplinini de disiplinlerarasılıktan uzaklaştıracak şekilde olumsuz etkide bulunmuştur. Disiplinlerarası yönelimler de, belirtildiği üzere, yine neoklasik iktisadın konu ve yöntem alanında şekillendiğinden dolayı, ortaya çıkan disiplinlerarasılık görünüşte bir disiplinlerarasılığın ötesine geçememektedir.

Kamu maliyesi alanında bu disiplinler bilgi sorununun aşılmasını ve çağın modern bilimsel tutumlarına ve yönelimlerine bilim dalının açıklabilmesini mümkün kılan en güçlü çalışma alanı olarak mali sosyoloji görünmektedir. Gelişiminin henüz yüz yıllık bir sürecini izlediğimiz maliyeye özgü bu disiplinlerarası alan, kavramsal olarak bakıldığında, kamu maliyesi ile sosyolojinin yakın temasını içerdiği anlaşılmaktadır. Toplumsal değişimin ve örgütlenmenin inceleme alanı olarak sosyolojinin kamu maliyesi disiplinine sunacağı katkı azımsanmayacak ölçüde ve önemdedir. Ne var ki, özellikle neoklasik/neoliberal iktisadın etkisinde disiplinler sınırlarına çekilmeye fazlasıyla zorlanmış kamu maliyesi disiplininin sosyolojinin geniş konu ve yöntem alanını kucaklaması çok da kolay görünmüyor. Ancak, yalnızca çağın genel yönelimine ayak uydurmak için disiplinlerarasılığı bir gösterişe ya da moda çevirecek şekilde, diğere bilimlerde de görüldüğü gibi, maliye alanındaki bu yönlü basit çabalar bir fayda sunmamaktadır. Sosyolojiden iktisat ve maliye temelinde anlaşılanın sosyolojik bir kavram seti içinde dile getirilmesi ya da maliye sorunsalının sosyolojik bir anlatıma çevrilmesi, maliyeye özgü gerçek bir disiplinlerarasılık anlamına doğal olarak gelmemektedir. Bu, maliyenin etkisinde kaldığı iktisat emperyalizminin bir sonucudur: yani, diğere disiplinde

anlatılanı kendi disiplininin dili ile tanımlama, böylece iletişime geçmek yerine diğerinin araştırma ve yöntemsel alanını kendine göre belirleme ve mal etmek. Kamu maliyesinin, iktisadın yaptığı gibi, sosyolojiye yönelik böyle güçlü bir etkiye bulunması sözkonusu değildir. Ancak, sosyolojiye yönelik kamu maliyesi alanındaki bilim insanlarının yükselen ilgisinin, bu bakımdan hem sosyolojiden beslenmek adına hem yöntemsel olarak daha demokratik bir disiplinlerarası ilişki kurmak açısından, önu çok daha fazla açıktır. Buradaki temel sorun, mali sosyoloji alanında yükselen bu ilgiyi yöntemsel tartışmalara, tarih araştırmalarına, maliye teorisinin sosyolojik olarak yeniden değerlendirilmesine rehberlik edecek, ve bu çabaların sonucunda iki disiplinli yapıyı aşarak yeni yollar arayışındaki disiplinler-ötesi bir yönelime sahip olunmasına yardımcı olacak çalışmaların alandaki azlığıdır.

2007-2020 yılları arasında hem mali sosyoloji perspektifiyle yöntem, tarih ve teori üzerine hem de doğrudan mali sosyoloji üzerine inceleme olarak yazılmış makalelerin bir araya getirilmesiyle ortaya çıkan bu kitap, çalışma alanındaki sözkonusu boşluğun doldurulmasına yönelik bir adımdır. Kitap, bu yıllara yayılan çalışmaları aralarındaki konu bütünlüğünü sistematik bir sunum ve anlatımla bir araya getirmiştir. Kitap mali sosyolojiyi hem maliyeye özgü bir alt disiplin alanı olarak başlı başına inceliyor hem onu bir perspektif olarak kullanıp kamu maliyesine özgü yöntem, tarih ve teori alanını disiplinlerarası bir perspektifle irdeliyor hem de disiplin-ötesi bir konuma uzanan yeni yollar çizme arayışında çabalarda bulunuyor. Dolayısıyla, amaç ve yönetim olarak yıllar içinde birbirini takip etmiş ve birbirlerine eklemlenmiş bu çalışmalar bir araya getirildiğinde, bu kitap, mali sosyolojiyi salt iki disiplinli yapının ötesine taşıyarak, ve Fernand Braudel'in deyişiyle, disiplinlerarasılığın "meşru evliliğinden" çıkarıp, yine Braudel'in kavramıyla, "üniter bir bilimlerarası" (aktaran Wallerstein, 2005: 92) düzeyde ele almaktadır ve mali sosyolojiyi bir perspektif olarak kullanmaktadır.

Bu amacın ve çabanın izinde 9 bölüme sahip kitap, önce eleştirel politik iktisadın yöntemi izinde kamu maliyesine –devlet ve toplum arasında somut bir siyasal ilişki' biçiminde– yeni bir ontolojik tanım getiriyor. Bu ontolojik tanımı toplum tarihi ile 1. bölümde gerekçelendiriyor. 2. bölüm maliye tarihini farklı kuramsal yaklaşımlar içinde inceleyerek maliyenin toplumsal tarihini çeşitlendirip derinleştiriyor ve maliye tarihini mali sosyoloji ile birleştiriyor ve 1. bölümde öne sürülen ontolojik tanımı güçlendiriyor. Maliye, tarih, politik iktisat ve sosyoloji arasında kurulan bu köprülerin ışığında 3. bölüm kameralizmi inceliyor. Alman toplum ve sosyal bilim tarihinin 15. ve 18. yüzyıl arasındaki dönemine ait kameralizm genelde maliyenin atası olarak bilinmesine yol açan özelliklere sahiptir. Maliyenin hem toplum hem bilim tarihine ilişkin sorgulama bu bölümde birleşmektedir. Teori ve tarih arasında kurulan güçlü ilişki ışığında, 4. Bölümde, mali sosyolojinin düşünce tarihine bir giriş yapılı-

yor ve ilk olarak İbni Haldun'un uygarlık teorisi hem eleştirel politik iktisatla desteklenmiş mali sosyoloji perspektifiyle inceleniyor hem de düşünürün sosyolojik maliyesi içindeki yöntem ve teorik unsurlarla irdeleniyor. Mali sosyolojinin içinde güçlü bir eğilim olarak kendini gösteren kamusal seçim teorisinin hem İbni Haldun'a olan yaklaşımı hem maliyede yeni yollar yaratma adına kameralizme 'post-kameralizm' adı altında getirdiği yeni yorumlar bu bölümde odağa alınıyor. 4. bölüm yöntemden tarihe ve teoriye, teoriden kamu maliyesinde yeni yollar yaratma arayışına uzanan çok katmanlı bir inceleme yapısına sahiptir.

Mali sosyolojinin kamu maliyesi disiplinine önemli katkısı kamu maliyesine özgü bir toplum tarihi yanında, daha az dikkatlere girmiş düşünce tarihini maliyenin araştırma gündemine taşınmasıdır. 5. bölüm klasik politik iktisadın maliye düşüncesine bir giriş olma özelliğine sahip ve politik iktisadın maliyedeki araştırma gündemini 19. yüzyılın sonuna kadar şekillendirmiş David Hume'un siyasal ve felsefi düşüncesini vergileri ve devlet borcunu odağına alarak inceliyor. Bugün kamu harcaması konusunun geri çekilişi karşısında yükselen vergilerin ama düşen devlet gelirlerinin ve bunun sonucunda artan devlet borcunun Hume tarafından hem teorik hem tarihsel hem de yönetsel olarak sosyolojik açıdan ele alınması, mali sosyoloji alanı için son derece değerlidir. 5. bölümdeki bu değer ve önem hem Hume gibi çok yönlü bir düşünürün mali sosyoloji perspektifiyle incelenme yolunu göstermesi bakımından hem de Hume'u mali sosyoloji alanının bir düşünürü olarak belirlemesinden kaynaklanmaktadır. Ayrıca 5. bölüm, toplumun değişimini ve örgütlenmesini uzun dönemde inceleyen tarihsel sosyolojik analizin marifetiyle, Hume'dan çıkarılan sonuçların bugün için geçerliliğini tartışmaktadır. Hume üzerine inceleme, aynı zamanda, 18. ve 19. yüzyıldaki klasik politik iktisat geleneğindeki maliye teorisinin ana hatlarını da sergilemektedir.

Kamu maliyesi, bahsettiğimiz üzere, özellikle 19. yüzyılın son çeyreğinden itibaren neoklasik iktisadın ve ardından neoliberal yaklaşımların etkisinde gelişmiştir. 6. bölüm bu etkinin düşünce tarihini inceliyor, ancak bunu mali sosyoloji perspektifinden bilginin iktidar ile olan ilişkilerinin bağını kurarak eleştirel bir şekilde gerçekleştiriyor. Bunun için yöntem, tarih ve teori alanını yeni yollara taşımak için bu mali sosyolojik eleştirel incelemeyi sosyolog, felsefeci ve tarihçi Michel Foucault ile birlikte yürütüyor. Foucault'nun iktidar ve yönetim analitiğini kullanan 6. bölüm, klasik politik iktisattan neoklasik iktisada geçişi, iktidar ile ilişkisi kurulan bilgi yapılarının dönüşümünü konu edinen bir bilgi sosyolojisi kapsamında ele alıyor. Böylelikle, 14. yüzyılda İbni Haldun ile başlayan ve 20. yüzyılın ilk yarısına ulaşacak şekilde, mali sosyolojik perspektifle bilgi-iktidar ilişkisinde maliyenin düşünce tarihi rotası çıkarılıyor. 7. Bölüm, Foucault'nun kameralizmi incelemek için kullandığımız yönetsellik analizini benimsemeye devam ederek, neoliberal maliye düşüncesine

eğiliyor ve maliyede neoliberalizmin temsilcisi olan kamusal seçim teorisini, modern maliyenin kurucusu kabul edilen John M. Keynes ile olan karşıtlığı çerçevesinde ele alıyor. Maliyeyi yalnızca Richard Musgrave'in analizinde olduğu gibi devletin piyasa ekonomisine müdahale konusu olarak değil, aynı zamanda politik açıdan liberalizmin/liberal yönetimselliğin bir meselesi olarak yeniden irdeleyen bu bölüm, maliye düşünce tarihinin günümüze kadar uzanan ve yeni patikalarla kesişen bir araştırma yolunu çıkarıyor. Ardından, 8. Bölüm, Foucault'nun analizini takip ederek, neoliberalizmin temel politika hattı olan kemer sıkma uygulamalarını mali sosyolojik incelemenin konusu haline getirmektedir. 6., 7. ve 8. Bölümler, yönetim ve iktidar konusuna odaklanan Foucault'yu mali sosyoloji alanına temel bir referans düşünür olarak taşıyor. 9. bölüm tüm kitaba yayılan mali sosyoloji literatürünün bir yeniden değerlendirmesini sunuyor ve bu sunumun ardından mali sosyoloji içinde son on yıldaki yeni denemeleri ele alıyor. Bunu yaparken, aynı zamanda maliyenin ayrılmaz bileşeni Keynesyen teori, güncel post-Keynesyen teoriler ve yaklaşımlar ile beraber değerlendirilip, post-Keynesyen teorinin yeni mali sosyoloji ile kesişimlerine yönelik irdellemelerde bulunuluyor. Son olarak, kitabın tümüne yayılan eleştirel politik iktisat destekli mali sosyoloji perspektifinin en önemli kaynaklarından James O'Connor'ın (1973) teorisinin günümüzün neoliberal iktisadi ve mali ortamında nasıl güncellenebileceğine dair bir tartışma yapılıyor ve böylelikle kitap başladığı eleştirel politik iktisat temeline geri dönerek sonlanıyor.

Mali sosyoloji perspektifinden kitabın sunduğu geniş araştırma gündemi, yöneldiği yöntem tartışmaları, teorik alan incelemeleri, iki disiplinli basit disiplinlerarası konumu aşmaya dönük yeni yollar arayışı aynı zamanda komşu sosyal bilim disiplinlerine ait geniş bir literatürle kesişmektedir. Dolayısıyla kitap, kamu maliyesini 'bilimlerarası' ve 'disiplin-ötesi' alana taşıyan çabaları ile yöntem-tarih-teori-yeni yollar-literatür bilgisi çizgisinde mali sosyolojinin öğrenilmesi ve üzerine yeni çalışmalar yapılması süreçlerini ve gayretlerini desteklemektedir.